

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติสามัคคี

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ ดังนี้

ผู้ร้องได้มีประกาศรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ต่อมาได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กรณีเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบอนุมัติแผน การดำเนินงานของผู้ถูกร้อง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๖๘๘,๒๘๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองพร้อมเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงิน ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้แจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของผู้ถูกร้องตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๗๗๖ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๗ แต่เมื่อ ครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๑๓๕/๕๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ร้องโดยชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่สามารถส่งเอกสารเพิ่มเติมประกอบการใช้จ่ายเงิน และส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับ การสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค ไม่สามารถจัดประชุมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เพราะขัดต่อประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงขอเวลาในการส่งเอกสารหลักฐานและส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ออกไปก่อน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแนวทางการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังสามารถ ดำเนินการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการใช้เงินสนับสนุน และเรียกคืนเงินสนับสนุนสำหรับพรรคการเมือง ที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง และพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๑๑๒๔ ลงวันที่

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งเวียนพรรคการเมืองทราบ และผู้ถูกร้องได้รับทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ผู้ร้องมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๗ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง คือ โครงการค่าใช้จ่ายไปรษณียากรสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง จำนวน ๕๖๘ บาท โครงการค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง จำนวน ๙,๖๐๐ บาท โครงการค่าเช่าสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท โครงการค่าเช่าสำนักงานสาขาผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๔,๐๐๐ บาท โครงการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่ผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาผู้ถูกร้อง จำนวน ๕๔,๒๘๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒๐๘,๔๔๘ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๔๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงผู้ร้อง โดยชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องเคยชี้แจงและนำส่งเอกสารรายงานงบการเงิน รายงานการใช้จ่ายเงิน (แบบ ร.ง.) พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินและส่งคืนเงินสนับสนุนแล้ว สำหรับโครงการค่าเช่าที่ตั้งสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้องประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๕ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้แจ้งย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาติสามัคคี อีกทั้งการเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินค่าเช่าจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด ผู้ถูกร้องจึงไม่ขอคืน รวมทั้งที่แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ นั้น ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและกรรมการสาขาพรรค หากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

อนุญาตให้ดำเนินการจัดประชุมได้ ผู้ถูกร้องจะจัดประชุมและดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้องดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ตรวจสอบแล้วยืนยันว่า ผู้ถูกร้องยังมีได้ดำเนินการตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับโครงการค่าเช่าที่ตั้งสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องจัดส่งสัญญาเช่า ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ นั้น ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่สามารถเบิกจ่ายค่าเช่าสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๕ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๕ ได้ เนื่องจากผู้ร้องได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ และถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ระบุที่ตั้งสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ส่วนที่ผู้ร้องชี้แจงว่า จำเป็นต้องประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและกรรมการสาขาพรรค ผู้ร้องได้มีหนังสือชี้แจงไปยังผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างไร

(๒) กรณีเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ เห็นชอบอนุมัติแผนการดำเนินงานของผู้ถูกร้อง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๗๔๗,๔๔๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองพร้อมเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒

ผู้ร้องได้แจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๔๖๓๕ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเสริมเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม คือ โครงการที่ ๑ ค่าใช้จ่ายไปรษณียากรสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ให้ส่งคืนเงินเหลือจ่าย จำนวน ๑,๔๓๖ บาท โครงการที่ ๒ ค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินประจำเดือนเมษายน ๒๕๕๖ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงิน จำนวน ๘,๒๐๗.๙๕ บาท ซึ่งที่ถูกต้องคือ ๘,๒๐๗.๙๓ บาท โครงการที่ ๔ ค่าเช่าสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ให้จัดส่งเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วนถูกต้อง หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงิน จำนวน ๕,๐๐๐ บาท โครงการที่ ๕ ค่าเช่าสำนักงานสาขาผู้ถูกร้อง ให้จัดส่งสัญญาเช่าของสาขาจังหวัดตรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดขอนแก่น ให้ครบถ้วนถูกต้อง หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงิน จำนวน ๗๒,๐๐๐ บาท โครงการที่ ๘ ค่าตอบแทนบุคลากรสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง ให้จัดส่งสัญญาจ้าง จำนวน ๒ อัตรา หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงิน จำนวน ๒๕๑,๗๖๐ บาท และโครงการที่ ๙ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาผู้ถูกร้อง ให้ส่งคืนเงิน จำนวน ๑๗,๙๔๐ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ต่อมา ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๖๒/๕๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ซึ่งแจ้งต่อผู้ร้องว่าไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติห้ามพรรคการเมืองจัดการประชุม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวคณะกรรมการเลือกตั้งเคยมีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๑๑๒๔ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งเวียนให้ทุกพรรคการเมืองทราบ และผู้ถูกร้องได้รับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเสริมเอกสารเพิ่มเติมภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘

ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๐๓๐/๕๘ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งแจ้งต่อผู้ร้องว่าผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการดำเนินการขออนุญาตคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อจัดประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานและส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน

เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยมีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๑๑๒๔ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงไม่อาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๘ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และส่งเอกสารเพิ่มเติมภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๓๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติมและชี้แจงต่อผู้ร้องว่า โครงการที่ ๑ และโครงการที่ ๙ จะดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองภายในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ส่วนโครงการที่ ๒ ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนเดือนละ ๘๐๐ บาท การที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกคืนเงิน จำนวน ๘,๒๐๗.๙๕ บาท ซึ่งที่ถูกต้องคือ จำนวน ๘,๒๐๗.๙๓ บาท จึงเป็นการกระทำที่มีขอบ ทั้งนี้ ได้จัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ในโครงการที่ ๔ โครงการที่ ๕ และโครงการที่ ๘

ผู้ร้องมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๕๑๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งผู้ถูกร้องว่า โครงการที่ ๔ โครงการที่ ๕ และโครงการที่ ๘ นั้น ผู้ถูกร้องได้จัดส่งเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องแล้ว จึงไม่ต้องส่งคืนเงินสนับสนุน ส่วนโครงการที่ ๑ และโครงการที่ ๙ ให้ส่งคืนเงินสนับสนุน เหลือจ่าย เป็นเงิน ๑,๔๓๖ บาท และ ๑๗,๙๔๐ บาท ตามลำดับ สำหรับโครงการที่ ๒ ให้ส่งคืนเงินสนับสนุน เป็นเงิน ๘,๒๐๗.๙๓ บาท ดังนั้น จึงให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

(๓) กรณีเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบอนุมัติแผนการดำเนินงานของผู้ถูกร้อง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงิน ๘๖๙,๔๔๐ บาท

และเบิกจ่ายเงินรวม ๒ งวด รวมเป็นเงิน ๖๒๑,๗๖๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองพร้อมเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้แจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๘๔๖๗ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรายการแผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการค่าเช่าสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง โครงการค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง และแผนค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการค่าจัดจ้างบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง รวมเป็นเงิน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม หากไม่สามารถส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรายการแผนค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการค่าใช้จ่ายไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่ แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง โครงการค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่สาขาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของสาขาพรรคการเมือง โครงการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่สาขาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของสาขาพรรคการเมือง รวมเป็นเงิน ๒๒,๘๐๐ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงิน ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่จากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินของผู้ถูกร้องแล้ว

พบว่ารายงานและเอกสารดังกล่าวไม่ถูกต้องครบถ้วน และผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุน รวมทั้งได้ประสานด้วยวาจาหลายครั้ง แม้ผู้ถูกร้องจะมีหนังสือชี้แจงเหตุผลแต่ก็มีอาการรับฟังได้และยังคงเพิกเฉย จากข้อเท็จจริงดังกล่าวถือว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ จึงเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

๒. มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และ

๓. มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้อุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้ พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ และตามที่กฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้มีอำนาจเสนอเรื่องให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เฉพาะเมื่อมีกรณี que se que เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้อง ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตาม ความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความ ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบ ระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจ

สั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” และมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น เมื่อผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อันเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องตามนัยมาตรา ๙๓ วรรคสอง แล้ว กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารหลักฐานในสำนวนแล้ว เห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงงดการไต่สวนตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง พร้อมทั้งกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณา
วินิจฉัย รวม ๓ ประเด็น ดังนี้

(๑) มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

(๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

(๓) หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย
หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน
จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑
โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินทั้งหมดแล้ว ส่วนใน
รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง รวม ๒ งวด เป็นเงิน ๖๒๑,๗๖๐ บาท คงเหลือ ๒๔๗,๖๘๐ บาท ผู้ถูกร้อง
จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการ
การเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบ การใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐาน ประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และจำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่ง เพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีก จำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสาร หลักฐานเพิ่มเติม ไม่ส่งคืนเงินสนับสนุนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด และไม่ชี้แจงแสดงเหตุผล ที่ไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและคืนเงินสนับสนุน จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง

พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แสดงว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่

หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก
ไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้า
พรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น
มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายณรงค์ มาประณีต

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนด

ระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่ง

เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิเคราะห์ตามคำร้องของผู้ร้อง โดยผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้าน ข้อเท็จจริงฟังยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินทั้งหมดแล้ว ส่วนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวม ๒ งวด ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่าผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้อง หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐาน หรือส่งคืนเงินสนับสนุน แต่ผู้ถูกร้องกลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการ แม้จะปรากฏในข้อเท็จจริงว่า ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่อาจดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้อง หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐาน

และส่งคืนเงินสนับสนุนเพิ่มเติมได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคไม่สามารถจัดประชุมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เพราะขัดต่อประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องอ้างว่าอยู่ระหว่างการดำเนินการขออนุญาตคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อจัดประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานและส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ ซึ่งข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องดังกล่าวนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแนวทางการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังสามารถดำเนินการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการใช้เงินสนับสนุน และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุนสำหรับพรรคการเมืองที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง และพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องส่งคืนเงินสนับสนุน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือที่ ลต ๐๔๐๑/ว ๑๑๒๔ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และพรรคผู้ถูกร้องได้รับทราบแล้ว ด้วยเหตุดังกล่าว ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหรือชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง

หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งมิได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหาร พรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและ กรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง รายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามมาตรา ๘๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือ ปล່อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล່อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำ ดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ

หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ อันเป็นการปล่อยปละละเลย และงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีเหตุผลและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงเห็นควรมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๘๘

อาศัยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘

นายบุรีรักษ์ มาประณีต

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายจรัญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุยกพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๑ มีเหตุยกพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดที่ ๓ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไป

ตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้
จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการ
การเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว
หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับ
พรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่
พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบ
พรรคการเมืองนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุ
ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อ
ศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว
เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้
ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องประกอบเอกสารหลักฐานในสำนวนว่า ผู้ถูกร้อง
ได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจากกองทุนทั้งหมดแล้ว ส่วนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้
เบิกจ่ายเงินจากกองทุน รวม ๒ งวด ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ
พรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้อง
ตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำ

รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน (แบบ ร.ง. ๒) และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ถึงแม้ผู้ถูกร้องจะได้อื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้ยื่นเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวแล้ว แต่หาได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ครบถ้วนถูกต้องไม่ โดยผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และเรียกคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมประกอบรายงานการใช้จ่ายได้ภายในเวลาที่กำหนด แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพิ่มเติม หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม หรือส่งคืนเงินสนับสนุนแต่อย่างใด ทั้งนี้ผู้ร้องได้ส่งหนังสือแจ้งรายละเอียดและแจ้งเรียกคืนเงินสนับสนุนจากพรรคผู้ถูกร้องในช่วงเวลาที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นจำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นจำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท นอกจากนี้ผู้ร้องยังได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมสำหรับรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ หากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเพิ่มเติมได้ ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีกเป็นจำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนด ผู้ถูกร้องก็ยังคงเพิกเฉย มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

กรณีดังกล่าวมาข้างต้น ยังมีข้อเหตุอันสมควรที่พรรคผู้ถูกร้องจะไม่ส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ผู้ร้องทราบ ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ และได้เบิกจ่ายเงินจากกองทุนดังกล่าวแล้ว พรรคผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ การที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบเพิ่มเติม หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบเพิ่มเติม หรือส่งคืนเงินสนับสนุน แต่กลับเพิกเฉย มิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นกรณีที่พรรคผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่าย เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อ

คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๙๗ มิได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบเพราะกระทำการอันฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ

หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ด้วยเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ ทั้ง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือทวงถามและแจ้งเตือนไปยังหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว รวมทั้งได้ประสานด้วยวาจาหลายครั้ง จึงเป็นการปล่อยปละละเลยและงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคให้ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการจัดทำรายงานดังกล่าว กรณีจึงมีเหตุสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง

ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ โดยมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องอยู่ในขณะที่เกิดเหตุแห่งการถูกยุบตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ข้างต้น จะไปจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ รวมทั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่เกิดการกระทำที่เป็นเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบ มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปะละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูก เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน ตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรร เงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๙ โครงการ จำนวนเงิน ๖๘๘,๒๘๐ บาท และผู้ถูกร้อง มีการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ

พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งจากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนปรากฏว่า รายงานการใช้จ่ายเงินและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและส่งคืนเงินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๗ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคไม่สามารถจัดประชุมเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ได้ เพราะขัดต่อประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงขอเวลาส่งเอกสารหลักฐานและส่งเงินคืนออกไปก่อน ผู้ร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งให้พรรคการเมืองทราบว่าการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๗๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแนวทางการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังสามารถดำเนินการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการใช้เงินสนับสนุน และเรียกคืนเงินสนับสนุนสำหรับพรรคการเมืองที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง และพรรคการเมืองมีหน้าที่ส่งคืนเงินสนับสนุนให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และผู้ถูกร้องได้รับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ อีกครั้งหนึ่งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม และไม่คืนเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมจำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องเคยส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินและส่งคืนเงินสนับสนุนแล้ว ส่วนค่าเช่าสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้องนั้นไม่ขอคืนเงินค่าเช่าดังกล่าว เนื่องจากการย้ายที่ตั้งสำนักงานต้องเป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องจึงยึดถือตามมติพรรค ส่วนการส่งเงินคืนตามที่ผู้ร้องแจ้งนั้น ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและ

กรรมการสาขาพรรค หากคณะรักษาความสงบแห่งชาติอนุญาต จึงดำเนินการได้ ซึ่งผู้ร้องพิจารณา คำชี้แจงดังกล่าวของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องยังไม่ได้ดำเนินการตามที่กล่าวอ้าง สำหรับค่าเช่าสำนักงานใหญ่ นั้น ในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๕๕ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๕ ผู้ร้องยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ผู้ถูกร้อง จึงไม่สามารถเบิกจ่ายค่าเช่าได้ ส่วนการส่งเงินคืนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ต้องประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและกรรมการสาขาพรรคนั้น ผู้ร้องได้ส่งหนังสือชี้แจงและผู้ถูกร้อง ทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามหนังสือของผู้ร้อง ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและ แผนงาน จำนวน ๙ โครงการ จำนวนเงิน ๗๔๗,๔๔๐ บาท และผู้ถูกร้องมีการเบิกจ่ายเงินสนับสนุน ดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งจากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนปรากฏว่า รายงาน การใช้จ่ายเงินและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและส่งคืนเงินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติห้ามพรรคการเมืองจัดประชุม ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ แจ้งว่าผู้ร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แจ้งพรรคการเมืองทราบ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ แล้ว และผู้ถูกร้องได้รับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จึงให้ ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและส่งคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘ ต่อมาผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการขออนุญาต คณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อจัดประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค จึงเป็นเหตุให้ไม่อาจจัดส่งเอกสาร

หลักฐานและส่งคืนเงินได้ทันตามเวลาที่กำหนด ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น จึงให้ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพิ่มเติมและชี้แจงต่อผู้ร้องว่าการเรียกเงินคืนตามโครงการค่าเช่าอินเทอร์เน็ตสำนักงานใหญ่ ไม่ชอบ ส่วนส่งคืนเงินตามโครงการค่าใช้จ่ายไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่และโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาจะได้ดำเนินการส่งคืนเงินภายในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องคืนเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๑๐ โครงการ จำนวนเงิน ๘๖๙,๔๔๐ บาท และผู้ถูกร้องมีการเบิกจ่ายเงินสนับสนุน ๒ งวด รวมเป็นเงิน ๖๒๑,๗๖๐ บาท ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งจากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนปรากฏว่า รายงานการใช้จ่ายเงินและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินจำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม หากไม่สามารถส่งได้ให้ส่งคืนเงินจำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

ในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือแสดงหลักฐานเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามที่ผู้ร้องอ้าง

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำ

รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๒ แต่รายงานดังกล่าวเป็นรายงานที่มีเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง สั่งให้ผู้ถูกร้องส่งเงินคืนและส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานได้ ก็ให้ส่งคืนเงินสนับสนุน ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจง ไม่ได้ส่งคืนเงินสนับสนุน และไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือแสดงหลักฐานเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามที่ผู้ร้องอ้าง ในข้อนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ หากไม่ได้รายงาน ผู้ร้องมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงาน ดังนี้ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งผู้ร้องได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานได้ ก็ให้ส่งคืนเงิน แต่ผู้ถูกร้องก็ยังเพิกเฉย จึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และการกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนด หรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น ผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติ

ของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่ กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องต้อง ถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

เห็นว่า พรรคการเมืองมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ หน้าที่ยังกล่าวกระทำโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม คดีนี้ผู้ถูกร้องไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือแสดงพยานหลักฐานหักล้างคำร้องของผู้ร้องเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรณีจึงปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ดังนั้น หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน

๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๘

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้ละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดอันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองชื่อพรรคชาติสามัคคี ตามประกาศของผู้ร้อง ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ต่อมาผู้ร้องได้มีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่
๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่
๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่
๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อ
การพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยได้
เบิกจ่ายเงินดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค
ผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตาม
ความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม
๒๕๕๗ และวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ตามลำดับ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค
ผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐาน
ประกอบการใช้จ่ายเงินแล้ว แต่จัดส่งเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้
ผู้ถูกร้องคืนเงินและจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติม
และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงิน
ดังกล่าวได้ภายในเวลาที่กำหนด โดยกรณีเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องส่งคืน
เงินสนับสนุนจำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท กรณีเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้ผู้ถูกร้องส่งคืน

เงินสนับสนุนจำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท และกรณีเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ผู้ถูกร้อง ส่งคืนเงินสนับสนุนจำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติม และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวได้ภายในเวลาที่กำหนดจำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ปราบกฏว่า เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการทั้งสามกรณี แต่อย่างไรก็ดี กรณีจึงถือได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติให้ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการกระทำ การฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองนั้น จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ซึ่งมาตรา ๙๗ นี้ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ อันเนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร
พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปี
นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้
ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าวอันจะต้อง
ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๙๘ บัญญัติให้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจาก
พรรคการเมืองนั้นกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้า
พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้
ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลา
ห้าปีนับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ
พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปโดยถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๘๒ นั้น เป็น
การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จึงต้องจัดทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง
ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง
ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และมาตรา ๑๗ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติให้กรรมการบริหาร
พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมือง
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพรรคผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินแล้ว แต่ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันเป็นการกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ มีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า สมควรมีคำสั่งยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง

ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ผู้ร้องได้มีประกาศรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต่อมาได้มีประกาศ

เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ และลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และลงวันที่
๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ และลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน
ตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๖๘๘,๒๘๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวน
ดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้
ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ตามหนังสือ ที่
ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๗๗๖ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนและ
ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมพร้อมทั้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและเหรัญญิกพรรคผู้ถูกร้องมาลงนามในเอกสาร
หลักฐานให้ครบถ้วนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา
ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๑๓๕/๕๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน
๒๕๕๗ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้วจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๗ ลงวันที่

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ อีกครั้ง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมทั้งสิ้น ๒๐๘,๔๔๘ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๔๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงต่อผู้ร้อง โดยผู้ร้องพิจารณาแล้วจึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๗๔๗,๔๔๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๔๖๓๕ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๖๒/๕๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๐๓๐/๕๘ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๘ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๓๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘

ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติมและชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้ว จึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๕๑๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งผู้ถูกร้องให้ส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงิน ๘๖๙,๔๔๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปแล้ว ๒ งวด จำนวน ๖๒๑,๗๖๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๘๔๖๗ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนจำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หากไม่สามารถส่งได้ให้ส่งคืนเงินจำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานทางโทรศัพท์กับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องหลายครั้งแต่ไม่สามารถติดต่อได้

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ผู้ร้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่จากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินของผู้ถูกร้องแล้ว พบว่าไม่ถูกต้องครบถ้วน และผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุน รวมทั้งได้ประสานด้วยวาจาหลายครั้ง แม้ผู้ถูกร้องจะมีหนังสือชี้แจงแต่เหตุผลก็มีอาจรับฟังได้ ผู้ถูกร้องยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้ง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องมีได้ดำเนินการจัดทำ

รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบ มาตรา ๔๒ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๘๒

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แม้ผู้ถูกร้องจะชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถจัดส่งเอกสาร หลักฐานและส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อผู้ร้อง แต่ผู้ร้องชี้แจงเหตุผล และเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องยังมีอาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้ จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีก จำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงเป็นกรณี que ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้อง

ตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองเป็นการพัฒนาให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง มั่นคง มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งเพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นอิสระและปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองของกลุ่มนายทุนที่มุ่งแสวงหาประโยชน์จากพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน พรรคการเมืองจึงได้รับการสนับสนุนในทางการเงินโดยรัฐ ผ่านกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๓ ซึ่งในการดำเนินการจัดการเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจะต้องมีการบริหารจัดการเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และต้องเป็นไปตามหลักความโปร่งใส และตรวจสอบได้ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ซึ่งจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นของผู้ถูกร้อง แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการพรรคการเมืองให้มีความเป็นสถาบันทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้อีกต่อไป

กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร

พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืน บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้ พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละ ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าวอันจะต้อง ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้า พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย

หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ อันเป็นการปล่อยปละละเลย และงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
รายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
อยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗
มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่ ให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ
มาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรค
ผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือ
เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้
ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรค
และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นมีกำหนดเวลา
ห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องได้มีประกาศรับแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ต่อมาได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับ

การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗
และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน
ดังกล่าว มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน
๙ โครงการ เป็นเงินทั้งสิ้น ๖๘๘,๒๘๐ บาท (หกแสนแปดหมื่นแปดพันสองร้อยแปดสิบบาทถ้วน)
และได้รับเงินดังกล่าวจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการ
ใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้
ได้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๗๗๖
ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เนื่องจากเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ครบถ้วน
ถูกต้อง ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้วได้มีหนังสือชี้แจงเหตุผลและขอเวลาส่งเอกสารหลักฐาน
และส่งคืนเงินสนับสนุนออกไปก่อน ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและ
ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอีกหลายครั้งตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๗ ลงวันที่

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ และตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๐๘,๔๔๘ บาท (สองแสนแปดพันสี่ร้อยสี่สิบแปดบาทถ้วน) โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

๒. ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๙ โครงการ เป็นเงินทั้งสิ้น ๗๔๗,๔๔๐ บาท (เจ็ดแสนสี่หมื่นเจ็ดพันสี่ร้อยสี่สิบบาทถ้วน) และได้รับเงินดังกล่าวจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้องได้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๔๖๓๕ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เนื่องจากเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว แต่ก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๘ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพิ่มเติม ซึ่งผู้ร้องตรวจสอบแล้วมีกรณีที่เอกสารหลักฐานถูกต้องบางรายการ จึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๕๑๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘ ให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยแปดสิบสามบาทเก้าสิบสามสตางค์) โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

๓. ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๑๐ โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๖๙,๔๔๐ บาท (แปดแสนหกหมื่นเก้าพันสี่ร้อยสี่สิบบาทถ้วน) ซึ่งผู้ถูกร้องเบิกจ่ายเงินรวม ๒ งวด เป็นเงินทั้งสิ้น ๖๒๑,๗๖๐ บาท (หกแสนสองหมื่นหนึ่งพันเจ็ดร้อย

หกสิบบาทถ้วน) ต่อมาผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้องได้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท (สองหมื่นสามพันสี่ร้อยสามสิบสองบาทยี่สิบหกสตางค์) และให้ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหากไม่สามารถส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีก ๒๒,๘๐๐ บาท (สองหมื่นสองพันแปดร้อยบาทถ้วน) ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๘๔๖๗ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เนื่องจากเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ครบถ้วนถูกต้อง และให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

ผู้ร้องพิจารณากรณีของผู้ถูกร้องที่ได้รับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีดังกล่าวไม่ครบถ้วนถูกต้อง และผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและเรียกคืนเงินสนับสนุนจากผู้ถูกร้องเป็นจำนวนหลายครั้งแต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งแต่อย่างใด จากข้อเท็จจริงดังกล่าวถือได้ว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการรับเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖

และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ในกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและได้มีการส่งเอกสารดังกล่าวโดยชอบแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักการที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมือง โดยมาตรา ๘๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์หรือค่าโทรคมนาคมอื่น การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง หรือการอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร และเพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติและจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน

เดือนมีนาคมของปีถัดไป ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๑ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้เบิกจ่ายเงินจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคผู้ถูกร้องในรอบปีดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน เดือนมีนาคมของปีถัดไป ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบของผู้ร้องพบว่าการใช้เงินบางรายการ ยังไม่ถูกต้องและบางรายการผู้ถูกร้องยังไม่จัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินหรือจัดส่งยังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการแก้ไขเพื่อให้การใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวถูกต้อง ตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายบัญญัติ แม้ว่าผู้ถูกร้องจะมีหนังสือชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติม แต่ก็ยังไม่ครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง สั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อพ้น กำหนดระยะเวลาแล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการเพื่อให้การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตาม ความเป็นจริงและผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือ

มีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารการเงินและควรต้องอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ดังนั้น ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าวอันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำ ดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ได้รับจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีการรายงานการใช้จ่าย เงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยให้มีการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยไม่ถูกต้องจนเป็นผลให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องได้ ดังนั้น จึงให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็น ดังนี้

๑. ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

๒. ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี

ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปี
นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

๓. เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศ
นายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ด้วยพรรคการเมือง (Political Party) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าพรรคการเมืองเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบบการเมือง เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) เดียวกันอย่างเป็นองค์กร ด้วยความมุ่งหมายที่จะนำนโยบายของพรรคไปสู่นโยบายสาธารณะของรัฐบาล ด้วยเหตุนี้ พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่ดำรงคงอยู่คู่กับระบบการเมืองทุกระบบ

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๑ มีเหตุยกพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินทั้งหมดแล้ว ส่วนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวม ๒ งวด ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งเงินคืน โดยผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แม้ผู้ถูกร้องจะชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานและชี้แจง

เหตุผลที่ไม่สามารถส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อผู้ร้อง แต่ผู้ร้องชี้แจงเหตุผลและเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องมีอาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และจำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งเพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบเพิ่มเติมให้ผู้ร้องภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องได้และไม่ส่งคืนเงินสนับสนุนภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด และไม่ชี้แจงแสดงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานและคืนเงินสนับสนุน จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสองและมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้วศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค

ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองและมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีแสดงว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว กรณีจึงมี

เหตุสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นให้ยุบพรรคชาติสามัญ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหาร พรรคชาติสามัญ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและ กรรมการบริหารพรรคชาติสามัญ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลง รายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอรับ การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสามัญคดี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

ดังกล่าวข้างต้นมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายวรวิทย์ กังคศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๗
- ข้อ ๒ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนืองต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วย ในกรณีมีข้อสงสัยให้หารือคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๔๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ และตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ เฉพาะเมื่อมีกรณีให้เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้

การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔๗ บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ จนถึงวันที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทางรัฐธรรมนูญ ในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้ประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลังวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุด และให้ประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองและมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุม หรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุมในกรณีที่ไม่ปรากฏในรายงานการประชุม

มาตรา ๔๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิใช่เหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ความเห็น

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นมีว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ วรรคสองหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องนั้น เป็นการยื่นคำร้องภายในระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป มีดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องจัดตั้งขึ้นเป็นพรรคการเมืองตามประกาศรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ต่อมาได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ เมื่อผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินทั้งหมดแล้ว ส่วนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวม ๒ งวด ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้เงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี

พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แม้ผู้ถูกร้องจะชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐาน และส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อผู้ร้องว่าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคไม่สามารถจัดประชุมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากมีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติห้ามพรรคการเมืองจัดการประชุม แต่ผู้ร้องเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องยังมีอาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท และสำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งเพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีกจำนวน

๒๒,๘๐๐ บาท ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใดเช่นเดียวกัน

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมให้ผู้ร้องภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องได้ ไม่ส่งคืนเงินสนับสนุนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด และไม่ชี้แจงแสดงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและคืนเงินสนับสนุน จึงเป็นกรณี queผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖
และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗
จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมใน
การจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้อง
ต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละ
ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูก
เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจาก
การฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้า
พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึง
การกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่
วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน
สนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงิน
จะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของ
พรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย
พรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ
ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็น
ประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้อง

รับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่กรณีจึงมีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ

บริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่

ความเห็น

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๑๓๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติให้บรรดาคำร้องสำนวน อรรถคดี หรือการใดที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่อยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง หรือศาล ก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง และศาลยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและวินิจฉัยต่อไป สำหรับคำร้องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามนัยของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและวินิจฉัยต่อไปได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อันเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องตามนัยมาตรา ๙๓ วรรคสอง แล้วกรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารหลักฐานในสำนวนแล้ว เห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงงดทำการไต่สวนตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง พร้อมทั้งกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แม้ผู้ถูกร้องจะชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐาน และส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อผู้ร้อง แต่ผู้ร้องเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องยังมีอาจรบฟังได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และจำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด

สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่จากการตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งเพิ่มเติมได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีก จำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบเพิ่มเติมให้ผู้ร้องภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องได้และไม่ส่งคืนเงินสนับสนุนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด และไม่ชี้แจงแสดงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานและคืนเงินสนับสนุน จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรค

ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไป

ตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีแสดงว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี

ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ